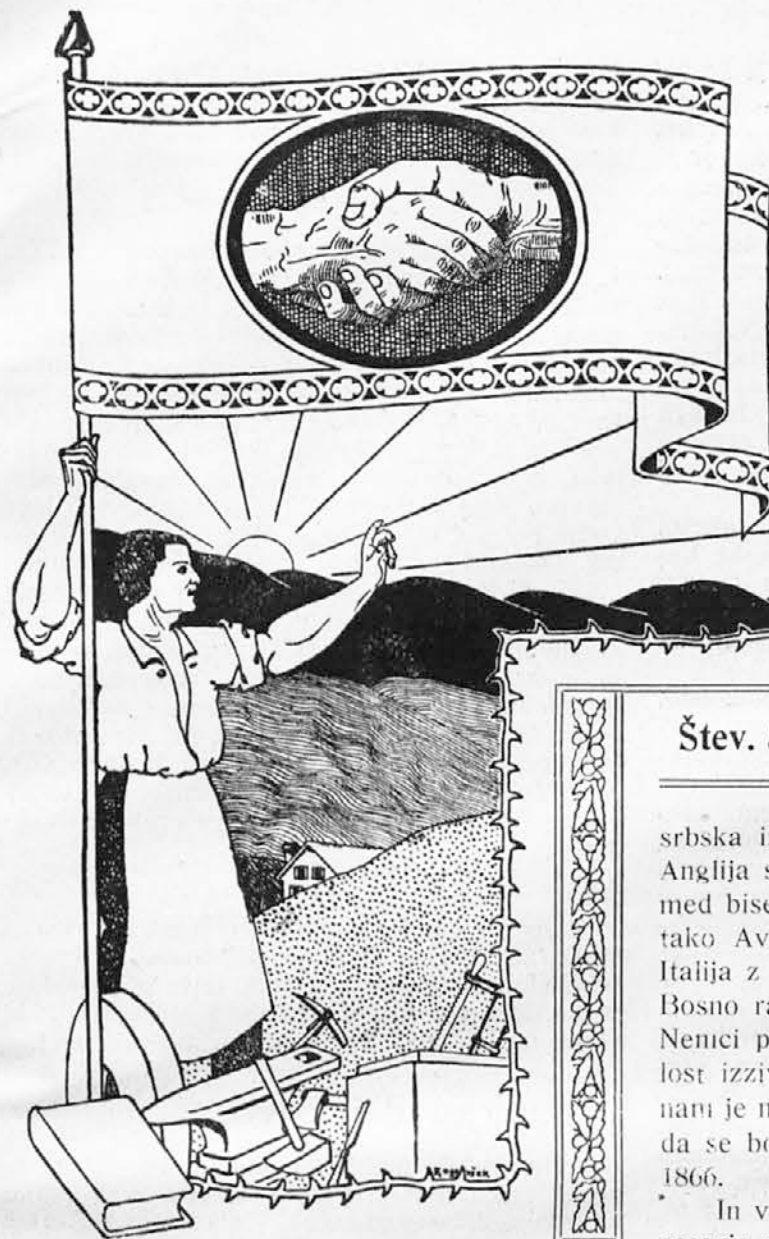
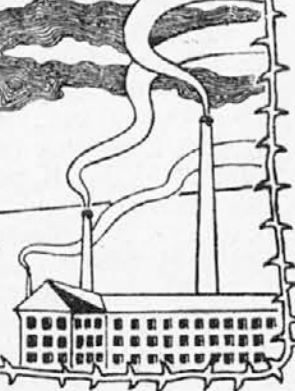

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA--

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. šteč. „ 0.10

Štev. 52. V LJUBLJANI, dné 27. novembra 1908. Leto III.

2. december 1908.

Častitljivi, dobri cesar! Bilo je 2. decembra 1848, ko si občutil na svoji glavi težo dedne krone habsburške, 18-letni mladenič, ki ne vé in ne čuti, kaj so življenja bridkosti in kako se žalost ne nesreča tudi purpurnatega plašča ne ognete.

Prejel si krono v najhujših dneh, kar jih je kdaj videla država. Na jugu je svobodoljubna iredenta iztegnila roko, da odtrga dva bisera, Benečijo in Lombardijo, na Ogrskem je divjal punt, silni notranji nemiri so pretresali Avstrijo. In ni trajalo doigo, da so se skoro vse velevlasti zarotile proti habsburški vlasti, zdaj Francija, ki je podala roko Italiji, zdaj Nemčija, ki nam je zadala občuten udarec leta 1866.

Tako je odpadala od zgodovinske skupine habsburških deželá dežela za deželo, država sama se je razcepila v dve skoro samostojni enoti, vojaško samodržtvo in policijska država sta se morale umakniti ustavnemu vladarstvu, iz absolutnega cesarja je postal vladar, ki deli svojo oblast skoro docela s parlamentom.

Narodi so vstajali in se probujali, začeli so se narodnostni boji, ki so pretrgali temelje države in Avstrijo večkrat bolj oslabili kot okrepili. Zunanje države so se jele potegovati za svoje sonarodnjake, od severa je pritiskal pruski »Drang nach Osten«, od juga iredenta.

In poleg teh podob se bodo dne 2. decembra vrstile pred duhom Franc Jožefovim še druge, brat Maksimilijan, ki ga je od obali sinje Adrije zvalil zli duh v Mexico, kjer ga je zadela krogla, sin Rudolf, žena Elizabeta, plemenita bavarska princesa, zadeta od zločinske laške roke.

In vendar, oseminsedemdeset let je preteklo, odkar se je rodil habsburški hiši Franc Jožef, šestdeset let, odkar nosi krono, ki je v njej mnogoteri trn — in vendar je Franc Jožef še čil in zdrav, vedrega duha in neuklonljive volje! Božja roka spremlja vladarja, božja roka državo. Kolikokrat so zunanje in notranje težave bile tolike, da bi jih nobena druga država na svetu ne bila prenesla, Avstrija jih je!

Danes je položaj teman. Stari sovražniki Avstrije vstajajo, eden za drugim. Laška in

srbska iredenta kujeta zle načrte. Mogočna Anglija se čuti ponižano, ker je cesar priklopil med bisere svoje krone tudi bajno Bosno in je tako Avstrija postala prva sila na Balkanu. Italija z zavistjo gleda na naš položaj, Ogrbi bi Bosno radi zase, Hrvati so needini, Čehi in Nemci prizadevajo vladi težave, nemška oholost izzivlja odpor od strani Slovanov, Rusija nam je neprijazna. Črni gavraní že pojo pesem, da se bodo ponovila bridka leta 1848, 1859 in 1866.

In vendar veselja nad jubilejem sivolasega cesarja avstrijskim narodom ta resni trenotek ne bo skalil! Kdor ima kaj smisla za državno idejo, tega pač mora boleti, da se avstrijski narodi tako malo čutijo drug na drugega navezane, da jim je tako malo za mogočno, silno in

Franc Jožef I.

veličastno državo. Drugod ni tako. Katero angleško srce ne vztrepeta ponosa, ako čuje, da se je nekje na daljnem oceanu na kak otok zasadil drog z britansko zastavo, katero francosko srce ne bije navdušenja, ako čita, kako junaško se bore sinovi v Maroku ali Alžiru? Pri nas je drugače. Nič vneme za kaj mogočnega, nič pravega domoljubja. Najhujši dogodki nas ne vznemirjajo tako, kakor če si kak češki ali nemški advokat zaradi kakšne vloge pri sodišču skočita v lase. Majhen, malenkosten, pritlikav rod!

Slovenski kmet in delavec pa bosta te dni z neskalseno ljubeznijo gledala v podobo svojega dobrega cesarja. Kmeta je Franc Jožef osvobodil tlake, kmetu in delavcu je v prvi vrsti dal splošno in enako volivno pravico, ker je pač njima najbolj v prid in pod njegovim vladarstvom se je pravkar izdelal zakon, ki zavaruje za starost in onemoglost slehernega delavca-trpina in malega kmeta v državi.

Dal dobrotni Bog, da bi Franc Jožef postavil tudi še svoje ime pod to postavbo! Potem bo lahko rekel z apostolom: Svoje delo sem izvršil. In iz ljubezni in spoštovanja mu bodo vsa srca želela, da bi še preko trudapolnega svojega dela učakal zadnji svoj dan v miru in pokoj, kakor pristoja njemu, ki mu je glava v skrbeh in delu osivela.

Prvemu delavcu v državi, svojemu cesarju, kliče slovenski delavec: Počij se od dela in trpljenja, naša ljubezen pa naj sladi tvojega življenja večer!

Delavska pesem.

V 2. zbirki poezij A. Medveda, ki izide okoli Božiča, se nahaja tudi ta-le prelepa pesem:

Mučenec.

Korak ti je truden, počasen,
pogled ti je hladen, teman,
dim, prah se ti v zgubano lice
zaganjata leto in dan.
O delavec, tihi mučenec,
ti lavorjev nisi željan!

Željan si vstajenja iz groba,
ki dneve pretvarja ti v noč.
Živ stroj si med mrtvimi stroji,
tiran izsesava ti moč.
A kakšna je tvoja ideja,
ki zanjo boriš se mrjoč?

Ideja globoka, visoka!
Da človek si — trpka zavest —
da hočeš kot človek živeti,
da delo rodi naj obrest.
In kakšno je tvoje orožje?
Le trudna, povešena pest.

Vplačila za bolniško zavarovanje.

Nekaj zelo važnih stvari iz vladne predloge hočemo danes pojasniti v svojem listu, seveda zopet z namenom, da bi se naši somišljeniki posvetovali o tem in morebitne izpremembe predlagali našim poslancem. Gre se za tole: Kako se bo plačevalo v bolniške blagajne? Po novem načrtu ostane dosedanje splošno določilo še vedno v veljavi, da bodo morali delavci za bolniško zavarovanje plačevati dve tretjini, eno tretjino pa delodajavec. Tudi to ostane, da bo znašala bolniščina 60 odstotkov tistega plačnega razreda, ki bo vanj spadal bolnik ali bolnica. Bolniščina se bo vlekla do enega leta, torej ne več samo 20 tednov, kakor doslej. A kaj bo s plačevanjem? Novi načrt pravi, da se na teden ne bo smelo več plačevati, nego dve tretjini dnevne bolniške podpore. Če bi kaka blagajna ne mogla s tem izhajati, se bo morala razdružiti in zavarovanci priklopiti k drugi, večji ali boljše preskrbljeni.

Poleg tega so pa še te-le določbe:

a) Pravila bolniške blagajne bodo lahko določevala, da se stroški za zdravnika in zdravila ne merijo po plačnem razredu, marveč da

se preračuna koliko stanejo zdravniki in zdravila za vse in se potem ta vsota enakomerno razdeli na vse zavarovance. To bi bilo za tiste, kateri so v nižjih plačnih razredih, zelo občutno. Po podatkih, ki jih imamo po dosedanjih izkušnjah, bi se plačevalo v bolniške blagajne v I. razredu (do 80 vin. dnevne plače) po 15 vinarjev na teden; na delavca bi torej prišlo 10 vin. V drugem plačnem razredu, I. oddelek (do 1 K 20 v. dne) bi se moralo plačati po 21 vin.; torej za delavca 14 vin. na teden; v II. oddelku (do 1 K 60 v. dne) po 30 vin., delavec 20 vin. V tretjem razredu, I. oddelek (do 2 K) 39 vin. na teden, delavec 26 vin.; v II. oddelku (do 2 K 40 v.) 48 vin., delavec 32 vin. V četrtem razredu, I. oddelek (do 3 K 20 v. dne) po 63 vin., delavec 42 vin., v II. oddelku (do 4 K dne) po 78 vin., delavec 52 vin. V petem razredu, I. oddelek (do 5 K dne) po 99 vin., delavec 66 vin., v II. oddelku (do 6 K dne) 1 K 20 vin., delavec 80 vin. V šestem razredu (nad 6 K dne) 1 K 44 vin., delavec 96 vin. — Kakor smo rekli, bi ti tedenski prispevki po sedanjih izkušnjah zadostovali. Ko bi se pa računali prispevki za zdravnike in zdravila za vsacega zavarovanca posebej enako, bi bili pa precej drugačni. Po natančnih računih bi prišlo povprek na vsacega delavca po 6 K 80 vin. za zdravnike in zdravila. Ko bi se ta vsota morala dobiti od vsacega zavarovanca, bi znašali tedenski prispevki: I. razred 24 vin.; II. 30, oziroma 36 vin.; III. 42, oziroma 48 vin.; IV. 57, oziroma 69 vin.; V. 48, oziroma 99 vin.; VI. 120 vinarjev. Potemtakem bi morali do četrtega razreda prvega oddelka zavarovanci več plačevati; v drugem oddelku je prispevek v obeh slučajih enak; naprej bi bili pa prispevki manjši. Boljše plačani delavci bi bili na boljšem; nižje plačani pa na slabšem. Pripomniti moramo, da so bolezni med boljše plačanimi bolj pogostne; zato bo treba pri odborih bolniških blagajen zelo paziti, da se ne bo delala komurkoli krivica.

b) Pravila bolniških blagajen bodo imela pravico za posamezne vrste delavcev določiti posebne prispevke, po spolu ali po delu. Nekatere socialno-demokratske blagajne zahtevajo namreč, naj se za ženske nastavi večji prispevek, češ, da so večkrat bolne, nego moški. Pri tem vpoštevajo navadne ženske slabosti, ki se vedno ponavljajo in porode. Delavke opozarjamo, naj pazijo, da se jim ne bo zgodila kaka škoda.

Po delu se tudi loči večja ali manjša nevarnost za bolezen. Po uradnih številkah I. 1896—1900 so se dobili ti-le podatki, ki je to iz njih razvidno. Na delavce pri mlinskih pride po 9.1 dni na vsakega bolnega na leto; v usnjarnah po 10.2 dni, v predilnicah po 10.9, v rudokopih po 11.7, v kemijskih tovarnah po 12, v papirnicah po 12.2, v tiskarnah po 12.9, pri železnih 13.8, v železnih tovarnah 14 in v tobačnih tovarnah po 15.3 dni na leto. Jasno je, da se mora tam, kjer na posameznika pride več takih dni na leto, tudi več plačevati bolniščin. Po vladnem načrtu so zdaj prispevki tako preračunani, kot bi prišlo na vsacega zavarovanca po 10 dni bolezni. Ker so uslužbenci in delavci izven tovarnen razmerij mnogo bolj zdravi, zato zahtevajo nekatere blagajne, naj bi se prispevki uredili po delu. V trgovini n. pr. pride na enega po 4.5 dni bolezni na leto, pri brivcih 5.3, pri mesarjih 6.2, v gostilnah 6.8, pri krojačih 6.9, pri črevljarih 7.4, pri mehanikih 8.9, pri peklih 8.9, pri stavbnih delavcih 10.1 dni.

Nam se zdi, da so dosedanje izkušnje še nezadostne. Tam, kjer se kako podjetje šele prične, ima večinoma mlade in zato tudi bolj zdrave ljudi; kjer pa že obstoji dalje časa, se pa razmere popolnoma izpremenijo. Sploh pa socialno zavarovanje samo zahteva, da se zavarovanci kolikor mogoče izenačijo. Naša dolžnost je bila opozoriti na te stvari. Gotovo je namreč, da bo po novem zakonu, če obveljajo v njem navedene določbe, nerodno izbran odbor bolniške blagajne lahko nagajal in nalagal nekaterim vrstam občutna bremena. »Naša Moč« bo vsem somišljenikom, ki hočejo v njo braniti delavske koristi, odprta kakor doslej in trdno upamo, da ji bo mogoče uspešno izvrševati svojo nalogo. Delavci in delavke, oklenite se našega lista!

Za sé.

»Naša Moč« dokonča z današnjo številko tretje leto. Veliko truda je stalo, da smo si ustanovili skromni svoj list. Znali smo, kakšne težave nas čakajo, zato smo se odkrito bali, ko smo delali priprave pred štirimi leti za lastno glasilo.

V naših časih, ko se toliko čita in je že toliko listov, smo znali, da si bomo le s težavo pridobili tal in naročnike. Potreben je naš list bil, potreben je še in potreben ostane, kakor je potrebna naša samostojna delavska organizacija. Potrebujemo svoj list, v katerem obrazložimo, kje da je žul črevelj. In kje naj delavstvo to pove, če ne v svojem lastnem listu. Zaupa delavstvo svojemu listu, to znamo. List pa tudi objavi, kar pišejo delavci vanj. Nočemo se bahati, a veselimo se pa le, če pomislimo, kako lepo število delavskih dopisnikov je tekom časa stopilo v krog sotrudnikov našega lista. Kdor hoče poznati, kako živi, kako trpi in kako se bori slovensko delavstvo, mora čitati »Našo Moč«.

Ostanemo tudi v četrtem letu taki, kakršni smo bili. Odločno bomo zatopali delavske koristi. Prva in glavna stvar: kar pišejo delavci in delavke, to mora vanj. Kar ostane še prostora, ga porabimo za druge stvari, važne za delavstvo.

Opozarjamo, da če kdaj, je zdaj potrebno, da se delavstvo naroči na svoj list. Izpod peresa najboljšega našega sociologa so izšli članki, ki ste jih čitali o trustih in o vladnem zavarovalnem postavnem načrtu. Obljubljeno nam je, da bo prinašala »Naša Moč« točna poročila, ko bo razpravljala postavodajalna zbornica o novi zavarovalni postavi. Že to bi bilo dovolj povoda, da se prav vsaka delavka, vsak delavec naroči na svoje glasilo.

Na delavstvu je, da razširi svoj list.

1. Vsak naš delavec in delavka bi morala biti naročena na »Našo Moč«. Čast in hvala Vam, ki ste. Ne zamerite nam pa, če Vas prosimo, da skrbite za to, da se pomnoži število naših naročnikov. Kdo naj to stori, če Vi ne. Vsak naš naročnik, vsaka naročnica naj nam pridobi vsaj po enega novega naročnika.

2. Naša delavska društva naj delajo na to, da bo vsak član, članica dobival »Našo Moč«. V tem oziru store razven naše tobačne in idrijske, vse organizacije premalo. Če pa kdaj spomnimo, da se pre malo dela za list, se pa izgovarjajo: ljudje niso vneti, novic (čenč) nima list itd. Kaj hočemo, če n. pr. dobro organizirano slamičarsko delavstvo v kamniškem okraju našega lista še po imenu ne pozna, in če tisti, ki vodi to organizacijo, prav nič ne stori za naš list, pa rajši dela za liste, ki jih imamo tudi mi radi in jih priporočamo, a ki ne obravnavajo delavskih zadev. Pride čas, ko se bosta taka omejenost in ozkosrčnost še maščevali. A takrat naj se ne reče, da smo mi krivi. Delavska društva morajo za »Našo Moč« več storiti, če tega ne store, ne zaslužijo imena delavskih društev ali pa delavskih strokovnih oddelkov. Vez, ki veže delavstvo, je delavski list, če je tudi v časih radikalnih. Kdor tega ne razume in ne dela, da bi se razširil delavski list, kaže le, da je omejen in da gleda svet v ozkem okviru svojega zaplankanega kraja.

Vam nedelavcem, našim prijateljem, naročnikom našega lista, priskrba hvala na Vaši zvestobi. Upamo, da nam ostanete zvesti tudi v bodoče. Ne zamerite, če tudi Vas naprošamo, da nam pridobite med svojimi znanci novih prijateljev, naročnikov. Če podpirate naš list, podpirate našo krepko delavsko organizacijo, ki je potrebna in vredna podpore zato, ker dviga neustrašeno in pogumno našo zastavo proti silovitim nasprotnikom naših načel po krajih, ki so izpostavljeni svobodomiselnim navalom.

× × ×

Vse one, ki še niso poravnali naročnine za naš list, prosimo, naj to nemudoma store. Naš list je navezan na svoje naročnike. Naj kriče in lažejo naši nasprotniki, kar hočejo, dejstvo ostane, da je obstoj našega lista odvisen od plačane naročnine. Nismo v takem prijetnem položaju, kakor socialni demokratje, ki razmečejo po tisoče umazanih svojih »Naprejev« med ljudi. »Saj ni treba plačati, samo vzemite« prigovarjajo »Naprejevi« razširjevalci ljudem. Mi moramo list plačati tiskarni, plačati poštnino. Zato pa prosimo, naj se tudi točno poravnata zaostala naročnina. Kdor je prizadet, naj nam ne zameri, da ga tirjamo, prime naj se za nos in naj pošlje našemu upravništvu, kar je zaostal. Računi morajo biti točni pri društvih, točni tudi v upravništvih. Splošno so naši ljudje točni, točne tudi večinoma naše organizacije. Kdor ni, naj se hitro poboljša, ker kdor nas prisili, da ga pisмено opozorimo na njegovo dolžnost, nam napravlja 1. delo in 2. stroške za znamke in opomine. Napravi pa lahko sebi še druge stroške, ker bomo odločno iztirjali vse zaostanke. Če delata naše uredništvo in upravništvo zastoj, nima nihče pravice, misliti, da

mu bomo pošiljali list zastoj. Ako bo dobil kdo kljub vsem našim opominom končno odvetnikov poziv, da naj plača, kar nam gre, naj ne dela nas, marveč sebe odgovornega.

× × ×

Dve stvari sta še, ki opozarjamo nanje. 1. Premalo je razširjena »Naša Moč« v javnosti. Delavstvo ji zaupa, podjetniki in škrici pa pri ganjači razumljivo niso zaljubljeni vanjo, socialni demokrati pa tako pihajo vanjo, kakor pihajo bik, če mu pomoliš rdečo cunjjo ali pa puran, če mu zažvižgaš. To je vse popolnoma prav in dokazuje, da list izvršuje svojo dolžnost. Zato pa tudi pričakujemo, da spravi delavstvo svoj list v gostilne in kavarne. Rdeče cunjje povsod leže, »Našo Moč« pa malokje vidiš. Gostilne, v katere zahajate, morajo imeti »Našo Moč«, če ne, pojte tja, kjer gostilničarja »Naša Moč« ne bode v oči in jo ima naročeno. 2. Kupujte tudi zgolj v takih trgovinah, ki imajo svoje oglase v našem listu. Trгоvec, pri katerem kupuje naše delavstvo, mora tudi imeti oglas ali inserat v našem listu. Po inseratih je mogoče, da se list poveča in da lažje izhaja. Naše delavstvo mora zato pritisniti na tiste trgovce, pri katerih kupuje, da inserirajo v »Našo Moč«.

× × ×

Ob novem letniku pokaži naše delavstvo svojo zavednost. Razvij obširno agitacijo, da se glede na naročnike dvigne naše glasilo. Gre se za delavsko korist. Od tistih treh kronic, ki stane na leto naš list, nihče ne bo obogatel.

Papirno delavstvo.

Preska. V nedeljo popoldne ob 3. uri je zopet redni mesečni shod, ki se vrši vsako zadnjo nedeljo v mesecu. Delavci in delavke, agitirajte, da bo udeležba obilna.

Medvode. Ponesrečil je v naši tvornici Mihael Burger pri popirnih holenderjih. Zmečkal mu je dva prsta na roki.

Ne pozabite, da prične »Naša Moč« nov letnik. Sicer so med našim popirnim delavstvom, tako v Vevčih kakor tudi na Sorškem polju, tudi naročniki in naročnice »Naše Moči«, a premalo jih je. Zdaj ob novem letniku našega lista naj se razvname obširna agitacija, da se »Naša Moč« med popirnim delavstvom tako razširi, kakor bi morala biti. Urediti se mora in razvneti močna agitacija med popirnim delavstvom, da se razširi naš list. V vsakem oddelku bodi zaupnica ali zaupnik, ki nabiraj naročnike »Naše Moči«. Tako dobi list med nami toliko naročnikov, kolikor jih zasluži.

Tobačno delavstvo.

Za jetičnike. Iz jetičnega zavetišča v Allandu sta prišli naši sodelavki Ana Pogačnik in Frančiška Slapar. Bolni sta se podali tja. Čez tri mesece sta se vrnila krepki in zdravi nazaj. Pripovedujeta, kako skrbno se postopa v bolnišnici. Tečna hrana, ljubeznjiva postrežba, zdravljenje z vodo dela čudeže. Zdaj pa nekaj, česar ne smemo pozabiti in prezreti. Res, da nekaj se skrbi za jetičnike. To kar se pa naredi, je še vse premalo. Na vsak način bi morali pri nas na jugu ustanoviti zdravilišče, namenjeno jetičnim bolnikom. V daljnji Alland ne gre vsakdo rad. Daleč je, našega jezika ne razumejo. Na vsak način bi se morali pričeti naši poslanci potegovati za to, da se zgradi zavetišče, namenjeno jetičnikom, v naši deželi. Koliko mladih, krepkih deklet izhira, pobere jih sušica, ker se ni pravočasno na nje gledalo. Po našem mnenju naj bi se ustanovila tako zavetišče v gorenjski Jelovci ali pa v Bohinju. Obširni smrekovi gozdi, osobito Jelovca, so neizčrpilivi zdravilni skladi, in še osobito za bolnike, ki boleajo na pljučih. Sama ljubljanska tobačna tvornica ima premalo ljudi, da bi se izplačalo tako zdravilišče. Mislimo, da bi v zdravilišče pošiljali bolnike iz ljubljanske, celovške in rovišne tobačne tvornice. Ugodne so železniške zveze, saj sta Bohinj in Jelovca po novi železnici otvorena širšemu svetu. Stvar naj ne izgine s sporeda naše organizacije. Pravi čas je zdaj ob vladarjevi obletnici, da dobi tobačno delavstvo jubilejni dar: zdravilišče jetičnikom.

Za vladarjev jubilej krase delavke dvorane. Znano še ni, če bo 2. december prost. Med delavkami se govori, naj bi se ob jubileju napravila zbirka in skromen dar bolnim tovarišicam.

Zahvala in priporočilo. Z današnjo številko smo končali tretji letnik »Naše Moči«. Zahva-

ljujemo se tobačnemu delavstvu, ki je tako močno naročeno na naš list. Prosim, naj ostanejo zvesti vsi dosedanja naši naročniki, ki naj nam pridobijo še novih.

Delavstvo bi bilo zelo veselo, ko bi mu zdaj ob jubileju podarili glede na štetje penzije pet let.

Prometna zveza.

Opomin gospodu gostilničarju Kaiserju: Pustite člane »Prometne zveze« v miru in ne nadlegujte jih za davek za umazani socialno demokratski »Rdeči Prapor«! In to bi se vam priporočalo, da delajte, kadar pridete v službo, vaše delo, za katero ste od južne železnice plačani, ne pa med vašo službo krščansko-socialne železničarje nadlegovati; torej denar naših članov vam diši, to se vidi in sliši. Naše člane pa pri tem svarimo, ne dajte jim, tem rdečim bratcem, za njihov tisk vaših težko prisluženih novcev.

Živali imajo zavetišče, ljudje pa še ne. Tako se godi v Ljubljani železničarjem. Po mestu in v parkih imamo nastavljenih v Ljubljani vse polno lopic za ptičice, kar ubogim živalicam v tej rani in hudi zimi iz dna duše privoščimo. Toda južna železnica pa v Ljubljani prav nič ne pomisli za uboge železniške delavce. Ne postavi jim primerne prostora, kjer bi na gorkem lahko zaužili svoje borno kosilo. Upamo, da te kratke vrstice zadostujejo, da se merodajni krogi južne železnice spomnijo ubogih železniških delavcev.

Ljubljanska organizacija.

Slovensko delavstvo! V nedeljo na shod v »S. K. S. Z.«!

Diskusijski večeri o socializmu se vrše vsak četrtek v S. K. S. Z. ob pol osmih zvečer. Prosim delavstvo, da se teh večerov pridno udeležuje!

Spominjajte se kako hinavsko vlogo so igrali rdeči »prijatelji delavca« pri zadnjih stvarkah na Slovenskem, ko se je šlo, da se zboljša položaj več tisoč delavcev. V odgovor naročajte in razširjajte »Našo Moč«!

Prijateljem naše organizacije priporočamo naše »I. delavsko konsumno društvo«. Vedno se sliši klic: Svoji k svojim!, vendar jih je tako malo, ki se ga drže. Mnogi nas povprašujejo, kam naj hodijo nabavljati svoje potrebe. Ti gotovo ne vedo, da imamo v Ljubljani že 13 let konsumno društvo. Sicer na tistem, pa prav uspešno deluje in trajno napreduje. Letošnja polletna bilanca je pokazala, da ima društvo okrog 27.000 K premoženja, temu nasproti pa, neupoštevajoč deležne vloge, dolga samo okrog štiri tisoč kron. To je pač številka, ki jo je veselje slišati. Vsak prijatelj naše organizacije naj se osebno pouči v društvenih prostorih na Kongresnem trgu št. 2, v pritličju, to je v Ovijačevi hiši, kjer je bila preje »Ljudska posojilnica«. Delež, ki se zamore plačati tudi v tedenskih ali pa mesečnih obrokih, znaša 30 K. Ta delež se po izstopu iz društva vrne. Pristopnina znaša pa eno krono. Društvo daje poleg dobrega in cenega blaga, članom vsakoletno petodstotno dividendo od vsote čez leto nakupljenega blaga in štiriodstotno dividendo od deležnih vlog. Razmere v društvu so popolnoma familijarne in vsak član se počuti kot bi bil doma. Takih ugodnosti ne more nuditi noben trgovec, kajti ves dobiček, ki se napravi pri blagu, ostane last članov, tako, da se deloma razdeli med nje, deloma pa ostane njih skupna društvena last. Torej svoji k svojim! Delavci in delavke, sedite k svojemu ognjišču! Tukaj naj se pokaže »Naša Moč«!

Svoji k svojim. V sredo je bil pri ljubljanskem deželnem sodišču zaprisežen kot samostojen odvetnik naš naročnik dr. V. Pegan, ki je otvoril pisarno na Dunajski cesti, pritličje v hiši »Združne zveze«, prej hotel Grajzer.

Na delo za »Našo moč«! Socialno-demokratski list »Arbeiter Zeitung«, ki izhaja na Dunaju, je nedavno razposlal v razne kraje mnogoštevilne letake, na katerih priporoča razširjevanje socialističnega časopisja. Med drugim je brati na teh letakih: »Kdor pripada socialistični stranki mora podpirati naše časopisje in z vsemi močmi zatirati nasprotno. Nikdar ne kupujte nasprotnih listov po tobakarnah ali kolodvorih, pljunite in pojdite dalje.« Dalje razlagajo ti letaki, česa pogrša sodrug, ki ne bere strankinih listov. Za vsakega delavca je neob-

hodno potrebno branje svojega glasila, ker to je del socialnega delovanja. Delavec, ki ne bere delavskega lista, škoduje samemu sebi in ostalemu delavstvu. — Tako pišejo socialisti in vabijo na naročbo svojega časopisja. Vprašaj se krščansko-socialni delavec, delavka, ali si naročen na svoje glasilo »Našo Moč«, ali jo bereš, ali agitiraš zanjo? Zgorajšnjemu vabilu socialistov nimamo ničesar drugega dostaviti nego resen opomin: Delavstvo pojdite na delo za svoj časopis in pridobi mu mnoge novih naročnikov. Vsak delavec, vsaka zavedna delavka mora imeti z novim letom »Našo Moč«!

V nedeljo ob pol desetih na delavski shod v »S. K. S. Z.«

Lepa omika. Na nekem volivnem shodu na Dunaju se je izrazil rdeči kandidat dr. Renner o krščanskih socialcih tako-le: »Vi — krščanski socialci — imate župane, ministre, deželne odbornike, pa vse eno ste »ksindel« in nič drugega.« V tem se kaj krasno zrcali tako slavljen delo socialnih demokratov »za delavca«.

Alkohol in nikotin. V angleškem deželnem zboru se je cel teden razpravljalo, ali naj se otrokom pod 16 let prepove kajenje ali ne. Predlog je bil sprejet. — Bolj potreben kot ta zakon, bi bil, da se prepove pijancem spati poleg otrok. Na ta način se je v enem letu 1600 mladij bitij pokončalo. Tako piše list angleških medicincev. — Najhujši sovražniki delavstva so rdečkarji in alkohol. Ogibajte se jih!

Zopet zmaga! V 15. mestnih občinah na Nižje Avstrijskem je bilo izvoljenih deset kršč. socialcev, dva kompromisna kandidata in trije liberalci. Dosedaj sedi v nižjeavstrijskem deželnem zboru 93 kršč. socialistov, 6 socialnih demokratov, 3 liberalci in dva kompromisna poslanci. Razložek med zadnjimi državnozbornskimi in sedanji deleznozbornskimi volitvami je naravnost presenetljiv. Dani se tudi v delavskih vrstah!

»Za delavca«! Leta 1907 je zgubilo delavstvo, zapeljano po rdečih organizacijah, pri stvarkah 4.922.467 dni in 21.527.826 K plače. večji del stvark **slabo** izpadel. (Tako poroča rdeča korespondenca »svobodnih« strokovnih društev Nemčije). Tako delajo »za delavca«. V resnici si pa sami pri tem delajo denar in spravijo na tisoče delavcev in delavk v nesrečo. Polna usta ze delavca imeti, potem pa niti s prstom migniti, če se gre resno za delavca (let. stavke na Koroškem, v papirnicah in v tovarni lepa so živi dokazi), je kaj lahko. No, če bi se tu ali tam kaj pobrigali v svojem časopisju za delavca, bi bilo vsaj nekaj. Pa niti tam ne vedo za drugo kot za »farje«. Zato v peč z rdečimi cunjami in naročajte »Našo Moč«!

»Glavna zasluga je naša!« Tako upijejo sedaj ljudski zapeljivci po rdečem časopisju o delavskem zavarovanju. Kako hinavski in zahrbtni so ti ljudje ter kako vsako stvar izrabljajo v svoje namene, jasno dokazuje ravno ta slučaj. Kako različno vlogo so v tem slučaju igrali na Ogrskem, dokazujejo sledeče vrstice »Westungar. Volksblatta« z dne 16. febr. 1907: »Socialni demokrati grozno zmerjajo čez postav o delavskem zavarovanju, ker niso te zadeve oni izprožili, marveč vlada. Judovskim voditeljem rdeče garde ni prav, da se za delavstvo stori kaj tudi od postavodajne strani. Oni hočejo imeti delavstvo nezadovoljno, ker jim gre njih setev le v tem slučaju v cvetje. Potem redijo trebuščke in mošnje z delavskim denarjem.« Da, da, tako je gospoda! Seveda vse to je »prokleto natolcevanje«. — Delavstvu pa priporočamo te vrstice v premišljevanje, da spozna kakšni ljudski »osrečevalci« so rdečkarji.

Kako se dela za ljudstvo! Leta 1880 so glasovali rdečkarji proti postavi, da se odpravi skopušstvo. 1881 proti borznemu davku, 1883 proti zavarovanju na bolezen, 1884 proti zavarovanju za nesreče, 1889 proti zavarovanju na starost in telesne poškodbe. G. Anté, ali ni res? Ob priliki to krasno zbirko popolnimo.

Vsako nedeljo ob pol desetih dopoldne bo shod v dvorani »S. K. S. Z.«. Razpravljalo se bo o delavskem vprašanju in političnem položaju. Vstop imajo le krščanski socialci! Agitirajte za mnogobrojno udeležbo!

Svoboda v socialistični državi. Najhujši kričarji o svobodi in prostosti so brezdvomno socialni demokratje. Kaj pa ti ljudje umevajo pod svobodo, je razodel na socialističnem strankarskem shodu v Nürnbergu njega predsednik žid Singer. Ta rdeči papež je izjavil: »Kdor veruje, da sme povedati pristo svojo misel, je anarhist in ne socialist. Socialni demokrat sme samo to misliti, to storiti, kar mu organizacija

(Op. pisca: Židovski strankarski odbor) storiti ali verovati predpisuje.« Taka je svoboda pri socialistih.

Savska organizacija.

Sava. V valjarnici je počil kos lave, ki jo je razbijal Jože Arh iz Bohinja, da bi jo naložil na voz. Ker je pa bila v sredi še mehka, se je razlila po mokrih tleh in vsled tega povzročila tako silni pok, da se je stresla vsa valjarnica in s tako silo vrglo gorečo lavo Arhu v obraz, da so mu na eni strani brke in na pol glave lasje popolnoma odgoreli in je zato dobil hude opekline. Seveda se bo govorilo, da je bil Arh nepreviden in lahkomisljen, kdor pa pozna razmere v naši valjarnici, pa mora odkrito priznati, da tiči vsa krivda v vodstvu tovarne, oziroma na delovodji v valjarnici. Prvič zato, ker ne poskrbi za boljši prostor, in sicer tak, da ne pride nobeno mokrota zraven, kajti to bi g. delovodja že davno moral vedeti, da goreča tekoča lava in mokrota ne gresta skupaj in da so delavci, ki morajo v takem prostoru delati, vedno v največji smrtni nevarnosti. Arh, ako je hotel nabasati, je moral razbiti, vedel pa ni, da je v sredi še lava tekoča. Škodo na obleki, ki je vsa ožgana, bo brez dvoma moral sam trpeti in to popolnoma brez lastne krivde. Torej zopet slučaj, ki tako resno in odločno vpraša po obrtnem nadzorniku. Delovodji g. K. pa svetujemo, naj razmisli o tem, kako bo napravil bolj varni prostor, pa nikar naj ne gleda vedno na kamin, kako se kad iz njega in nikar naj vedno ne jamra, kako se draži premog in kako padajo cene železu. Stvar nam je vendar popolnoma znana, sploh pa dokler se bodo višji akcionarji povoljno izražali, še ne bo hudega. Znamo nam je pa vest, ki je splošno razširjena med nižjimi in višjimi sloji, da celo med akcionarji, da je bil bolj priprosti stari g. Lukman kot generalni ravnatelj bolj mojstersko izurjen o pridobitvi odjemalcev tvorniških izdelkov, kakor pa novodobni g. Not. Vendar pa upamo, da ledu nam še ne bo treba žreti, kakor se je izrazil g. delovodja, kar ni preveč častno zanj.

Kar nenadoma je izginil električni inženir Ruc. Gospod se je zavedal, da je bil poslan na Savo v službo naravnost od akcionarjev, zato si je pa, kakor se čuje, lahko izmišljal in na stroške tovarne naročal dragocene predmete, da si je pri tem mogel izpopolnjevati vedo v svoji stroki. Ker je pa to koristilo le njemu, akcionarjem pa povzročalo ogromne stroške, so pa imenovanega gospoda morali takoj odsluviti, ostali pa so na Jesenicah velikanski sledovi njegovega razkošnega življenja, ki jih, kakor se čuje, bridko občutijo obrtniki in trgovci. Seveda imenovanega gospoda niso zasledovali znani tovarniški uradniki v spremstvu sodnijskega sluge in orožnikov, kakor se to kaj rado zgodi, kadar dobi obračun kak navađen delavec, ako se je vsled beraške plače nekoliko pregloboko zaril v dolgove. Pripomniti pa moramo, da je imenovani gospod imel plačo mesečno do 1200 kron in vendar ni mogel izhajati, ko se mora delavec zadovoljiti s plačo, ki sega le od 80 do kvečjemu 150 kron, od katerih mora pa še plačati drago stanovanje, kurivo in razsvetljavo, ki ima pri vsem tem visoka tovarniška gospoda vse to prosto in vendar je tako prekratka špaga. Seveda, seveda, bogato razkošno življenje, pogosto obiskanje po raznih krajih tolerančne hiše in preveč prijazno občevanje z zloglasnimi osebami, to našo tovarniško gospodo veliko stane. Opozarjamo vodstvo tovarne, naj se nekoliko ogleda v to ogledalo in pomisli, v kakšnih razmerah živimo delavci nasproti uradnikom in inženirjem. Povdarjamo pa, da z gospodom Rucom še ni odšlo vse s Save. Še poznamo uradnike, ki v zapečatenih zavitkih pošiljajo raznim osebam 20-kronske bankovce in razna v svoj prilog prijetna navodila, a za enkrat še molčimo, ako se nam bodo pa le godile krivice, pa objavimo vse.

Listnica uredništva.

Zdaj smo domala končali z razlago nove postave o socialnem zavarovanju. Delavstvo naj prične zdaj samo razmišljati o postavi in naj nam pismeno naznani svoje želje in zahteve. Zelo nas veseli, ker smo o tem dobili obširen dopis s Save, ki ga objavimo v prihodnji številki. Veselilo bi nas, če bi o tem velevažnem vprašanju izrazili svoje mnenje vsi naši sotrudniki in naša delavska društva.

I. ljubljansko delavsko : konsumno društvo :

reg. zadruga z omejenim jamstvom

vabi svoje člane na

Miklavžev večer

ki bo kakor vsako leto, tudi leros
v soboto, dne 5. decembra ob
7. uri zvečer v društvenih pro-
storih, Kongresni trg šte. 2.

Vstop dovoljen je le čla-
nom, in sicer brezplačno.

Darila z naslovom sprejemajo
se ravnotam v društ. pisarni.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
Izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Zastonj torej brezplačno
dobi vsak človek
v lekarni Trnkóczy zraven
rotovža, lepo tiskano **deset**
zapovedi za zdravje.
Tudi po pošti se brezplačno
razpošiljajo.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar
Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporočata svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gram-
fone in igre.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja
na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Cene brez konkurence!

A. Lukić
Ljubljana, Pred škofijo 19,
priporočata svojo
veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.
Solidna postrežba!

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**
za ženska in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.
Cene inseratom so:
za male čstopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. peti vrsta, 2 krat 7 v. peti
vrsta, 3 krat 5 v. peti vrsta.
Uredništvo in upravnništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Starl trg šte. 10

Priporočata svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene